

KLADIVAR

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI TOVARNE
ELEMENTOV ZA AVTOMATIZACIJO IN
PRECIZNO MEHANIKO-KLADIVAR-ŽIRI

LETO: 73

ŠTEVILKA: 1

"KLADIVAR"

V LETU 1973 Z OZIROM NA NOVE STABILIZACIJSKE UKREPE

S 1.1.1973 pričnejo veljati in se izvajati nekateri novi zvezni zakoni, ki so namenjeni stabilizaciji našega gospodarstva in sicer:

1. Zakon o zagotovitvi trajnih obratnih sredstev

Ta zakon je pomemben zaradi tega, ker je zagotovitev trajnih obratnih sredstev važna za vse organizacije združenega dela, ki so vključene v gospodarstvo, kajti od tega zavisi likvidnost poslovanja, politika delitve dohodka in izločanje akumulacije v trajna obratna sredstva. To so v bistvu tudi predpogoji za razširjeno reprodukcijo. S tem zakonom se uveljavlja princip, da organizacije združenega dela lahko vodijo samostojno politiko, stabilno poslujejo in so likvidne le, če si zagotovijo trajna obratna sredstva iz lastnih virov in dolgoročnim kreditom z rokom vračanja nad 5 let.

Da bi bil zakon čim bolj učinkovit, je predviden ukrep, da osnovna organizacija združenega dela, dokler ne zagotovi obratnih sredstev najmanj v višini povprečnih zalog v teku leta, ne more vlagati sredstev v investicije, kakor tudi ne more pri banki najemati investicijskih kreditov za osnovna sredstva.

Smisel tega ukrepa je v tem, da se prepreči vlaganje v investicije, dokler podjetje ne razpolaga z zadostnimi obratnimi sredstvi in si s tem zagotovi osnovni pogoj za likvidnost poslovanja.

Osnovna organizacija združenega dela, ki na dan 4.8. 1972, ko je stopil zakon v

veljavo, nima zagotovljenih obratnih sredstev iz trajnih virov v višini povprečne vrednosti zalog, je obvezno, da to zagotovi v roku naslednjih 4 letih, to je do 31.12.1975. Tako je predvideno, da bo podjetje v času od 1972 do 31.12.1975 vsako leto povečalo delež lastnih virov za trajna obratna sredstva in kredite v enakih obrokih dinamično po letih.

Višina zalog obratnih sredstev in s tem potreben znesek virov obratnih sredstev s pogojem normalnega poteka reprodukcije zavisi od obsega proizvodnje in dolžine proizvodnega ciklusa. Večji obseg proizvodnje zahteva večjo količino surovin in drugega materiala na zalogi in s tem tudi večji obseg obratnih sredstev.

Če se obseg proizvodnje povečuje, se s tem povečuje tudi potreba po obratnih sredstvih, prav tako, če se podaljšuje ciklus proizvodnje, se vzporedno s tem podaljšanjem poveča obseg v nedovršeni proizvodnji in s tem tudi potreba po obratnih sredstvih. Neglede na večji obseg poslovanja pa potrebe po večjih virih obratnih sredstev zahteva tudi visoka stopnja inflacije, katero pa povzročajo zopet nepokrite investicije.

Za stabilnost in sigurnost poslovanja vsake organizacije združenega dela je poleg vsklajenosti porasta obratnih sredstev in obsega proizvodnje oziroma dolžine procesa reprodukcije nujna tudi vsklajenost in struktura virov, iz katerih se obratna sredstva zagotavljajo. Zelo važno je, da so v strukturi razpoložljivih obratnih sredstev v večji meri zastopani lastni viri in krediti z daljšim plačilnim rokom in ugodno obrestno mero. Od

strukture virov obratnih sredstev zavisi tudi višina stroškov reprodukcije. Večja udeležba kratkoročnih kreditov in sredstev dobavitelja povečujeta stroške reprodukcije (višje obresti, penali, izvršilni stroški itd.) Že zaradi same neugodne strukture virov obratnih sredstev je podjetje lahko nelikvidno.

2. Zakon o omejitvi višine izplačil akontacij OD delavcev in drugih izdatkov

Če so zaradi pomanjkanja denarnih sredstev na žiro in drugih računih blokirani računi koristnikov družbenih sredstev zaradi izpolnitve obveznosti zapadlih v plačilo, lahko v času blokade delovna organizacija izplačuje akontacijo OD samo v tolikšnem netto znesku, ki na delavca ni večji od 90% zneska izplačanega OD v prejšnjem letu. Ta zakon velja od 1.1.1973 dalje.

Te odredbe se uporabljajo tudi v primeru, ko se OD izplačuje iz kratkoročnih kreditov za OD, ki jih dajejo banke ali drugi.

3. Popravek finančnega rezultata za del neplačanih terjatev preko določenega roka.

Popravek finančnega rezultata bodo podjetja opravila pri sestavljanju periodičnih obračunov in zaključnega računa na ta način, da bodo izvršile popravek finančnega rezultata za del terjatev do kupca, za katere je od dneva izstavitve fakture do zadnje obračunske periode preteklo več kot 90 dni. Za podjetja, ki so blago prodajala na kredit, se rok računa od dneva dospelosti terjatve, ki je določen s pogodbo o prodaji blaga na kredit.

Podjetje ima še vedno na razpolago vsa pravna sredstva, s katerimi lahko uveljavi plačilo svojih terjatev, kar pomeni, da se s popravkom finančnega rezultata ne izvrši hkrati tudi dokončen odpis terjatev kupca, temveč se neplačane terjatve še naprej vodijo po fakturirani vrednosti v knjigah.

Finančni rezultat bo treba popraviti za del neplačanih terjatev do kupca po stopnji 25% za vsakih preteklih 90 dni. Kot prehodna odredba je predvideno, da za leto 1972 podjetja opravijo popravek finančnega rezultata po stopnji 12,5% za vse neplačane terjatve, starejše kot 90 dni.

4. Kako se bodo novi predpisi odražali v letu 1973 v našem podjetju.

Prav gotovo je na to vprašanje težko odgovoriti direktno, saj je poslovanje v letu 1973 odvisno od pogojev in zahtev, ki formirajo poslovno politiko in obnašanje podjetja na tržišču. Za pravilno orientacijo pa je potrebno, da sestavimo pregled nad trenutnim stanjem in na osnovi tega planiramo možne in potrebne naloge, s katerimi si bomo zagotovili nemoteno poslovanje, istočasno pa dosegli postavljene si cilje in zagotovili perspektivni razvoj podjetja.

Problem našega podjetja je v dveh osnovnih postavkah, katerih se dotikajo tudi novi predpisi. To so premajhna obratna sredstva in slaba likvidnost naših kupcev in s tem tudi nas.

Bolj kot samo pomanjkanje obratnih sredstev, je problematična struktura virov obstoječih obratnih sredstev in premajhen faktor obračanja. Poseben značaj vezave obratnih sredstev pri nas nareku-

jejo zlasti zaloge materiala, zaloge drobnega inventarja v uporabi in zaloge nedovršene proizvodnje. Vse te zaloge pravzaprav karakterizira naš proizvodni program, ki zahteva v glavnem maloserijsko in delno individualno proizvodnjo. Iz tega izhaja, da moramo imeti razmeroma širok asortim materiala, katerega pa ne moremo imeti vedno na zalogi v tako majhnih količinah kot bi nam včasih ustrezalo. Zaloge materiala so zaradi tega vezane 2 do 3 mesece, kar pa je pri današnjih razmerah na nabavnem trgu skoraj nujno, če se hočemo izogniti zastojem zaradi pomanjkanja materiala, kar ima pa še težje posledice. Zaradi zelo zahtevne obdelave in kvalitete v tehnološkem smislu pa ta vrsta proizvodnje zahteva tudi precej dragih instrumentov in obdelovalnega orodja, kar povečuje vrednost zalog drobnega inventarja v uporabi.

Ker se zaradi maloserijske in individualne proizvodnje ne more v večji meri uvajati avtomatizacija in mehanizacija delovnih mest v proizvodnji, je mnogokrat tudi ciklus proizvodnje daljši in s tem večja vezava sredstev v nedovršeni proizvodnji.

Poleg tega lahko ugotovimo, da je krog naših kupcev žal v glavnem nelikvidnih. Naši izdelki se prodajajo podjetjem, ki se v glavnem ukvarjajo s strojogradnjo, to pa pomeni, da se v končni fazi prodajo kot investicije v opremo. Večinoma so končni kupci naših izdelkov podjetja v ekspanziji ali pa podjetja, ki investirajo v proizvodnjo za razširitev asortimana (ali pa zaradi) ali pa zaradi modernizacije zastarele strojnega parka. Z ozirom na razmere v jugoslovanskem gospodarskem prostoru pa v splošnem prav ta podjetja razpolagajo s premajhnimi obratnimi sredstvi in so slabo

likvidna.

To so nekatere karakteristike in dejstva, ki danes v danih razmerah kažejo določeno sliko podjetja. Pogojuje in določa pa jih izbira našega proizvodnega programa in asortimana. Seveda pa s tem ni rečeno, da je program proizvodnje za naše podjetje slabo izbran (ne morejo vsa podjetja izdelovati le zamaške za "pirovske flaše" ali gube za srajce), pač pa to pomeni, da mora naše podjetje s tem proizvodnim programom razpolagati z zadostnimi obratnimi sredstvi, katera pa si mora podjetje v čim večji meri zagotoviti iz lastnih virov in z dolgoročnimi bančnimi krediti z ugodno obrestno mero, poleg tega pa izkazati smotrno in dolgoročno aranžmaje s trgovskimi podjetji.

5. Kakšne so naše konkretne naloge v letu 1973

Za reševanje zgoraj naštetih problemov se pred nas postavljata dve bistveni področji dela:

enkrat v smeri pravilnega gospodarjenja z zalogami (od nabave, proizvodnje in gotovih izdelkov). Po drugi strani pa je treba za pravilen obseg poslovanja v letu 1973 zagotoviti potrebne vire trajnih obratnih sredstev za pokritje povprečnih zalog v letu 1973.

Zmanjšanje zalog nedovršene proizvodnje in skrajšanje delovnega ciklusa je ena od prvih in najpomembnejših naših akcij, katera pa je izvedljiva le z boljšo tehnologijo, boljšo organizacijo dela, boljšim izkoriščanjem delovnega časa, zmanjševanjem izmeta ter z doseganjem končnih in zlasti še vmesnih rokov. Vse to pa je v naših rokah in naših možnostih.

Pomembna karakteristika podjetja za leto 1973 je tudi v tem, da je:

1. podjetje je v letu 1972 zaključilo fazo investiranja v opremo in v letu 1973 se ne bo več smelo lotiti niti nujno potrebnih večjih investicij,

2. da bo za približno 2 milijona svojih izdelkov izvozilo na zahodno tržišče,

3. da smo v fazi navezave poslovnih aranžmajev in stikov z grupacijo podjetij strojegradnje pri nas.

In za konec: prepričan sem, da bo leto 1973 za KLADIVAR uspešno in kronano z novimi uspehi navkljub težavam in problemom, katere že poznamo in na katere bomo med letom še naleteli, bo pa zahtevalo od nas maksimalnih naporov in sposobnosti. Če bomo zastavljene naloge pravočasno in kvalitetno reševali, uspeh ne more izostati. Upam, da nam besedica "če" v prejšnjem stavku ne bo delala preglavice. Vsekakor ne moremo pričakovati čudežev, trdim pa, da nam čudeži tudi niso potrebni, kajti v naše delo moramo vnesti več delovnega elana, kvalitete pri delu, odgovornosti do dela in več delovne discipline na vsakem koraku in vsak dan, v delo pa vlagati vso strokovnost in znanje.

Ambrožič Venče

NEKAJ VAŽNEJŠIH DOLOČIL IZ PRAVILNIKA O DELITVI DOHODKA IN OD

Ker večina delavcev ni točno seznanjena z nekaterimi določili Pravilnika o delitvi dohodka in OD mi dovolite, da vas seznanim z najvažnejšimi določili iz tega pravilnika, ki zadevajo neposredno nas same.

V 37. členu pravilnika je določba, ki pravi, da delavcem, ki imajo potne stroške za prihod na delo in odhod z dela, povrne del potnih stroškov podjetje in sicer:

- tistim delavcem, ki imajo redne avtobusne zveze, se povrnejo potni stroški nad 50.- din,
- tistim delavcem, ki se vozijo na delo z osebnimi avtomobili, se povrne kilometrina, ki presega 100.- din,
- tistim delavcem, ki se vozijo na delo z mopedi ali motornimi kolesi, se povrne kilometrina nad 20.- din.

Vsi delavci, ki se vozijo na delo s svojimi vozili, morajo mesečno predložiti blagajničarki račun za potne stroške, da jim bo lahko le-te povrnila.

V 38. členu pravilnika je določeno, da delavcem, ki so zaposleni v našem podjetju brez prekinitve 10 let in več in so dopolnili: moški 50 let starosti, ženske 45 let starosti, jim pripada dodatek na stalnost, ki znaša mesečno 100.- din.

Nadalje 41. člen tega pravilnika določa, da se delavcu, ki je neopravičeno odsoten z dela (če zamudi delo) zniža število ur, prebitih na delu na dan, ko je zamudil:

- za zamude do 5 minut se zniža število ur za1/2 ure
- za zamude nad 5 minut do 1/2

se zniža število ur za 1 uro, za zamude od 30 - 60 min. se zniža število ur za 2 uri in za zamude od 1 - 2 uri se zniža število ur za 3 ure.

KVALIFIKACIJSKA STRUKTURA DELAVCEV V DECEMBRU 1972

-dipl.strojni inženir	1
-strojni inženir.....	1
-elektro inženir	1
-strojni tehniki.....	5
-elektro tehniki	2
-ekonomski tehniki.....	2
-ostali s srednjo izobr.....	5
-nižja strok.izobrazba....	1
-VKV delavci	2
-KV delavci.....	33
-PK delavci.....	25
-NK delavci	4

skupaj vseh 83

V povprečju je bilo v našem podjetju v letu 1972 zaposlenih 79 delavcev.

U S P E H I I N N E U S P E H I P R O I Z V O D N J E V L E T U 1 9 7 2

Pravzaprav bi o večjih uspehih proizvodnje v preteklem letu težko govoril, posebno, če pogledamo likvidnost podjetja v tem letu. Seveda likvidnost ni vedno ozko vezana na uspeh proizvodnje.

V začetku leta bi bilo bolj vmestno, da omenim nekatere pomanjkljivosti, ki so povzročile, da plan ni bil dosežen tako, kot smo prej pričakovali.

Večini delavcev v proizvodnji so težave več ali manj znane, pa bom glavne vseeno navedel.

Največji izpad pri realizaciji proizvodnje je bil pri zatičnih MOL. Zaradi tega proizvoda so nam ostale tudi velike zaloge gotovih izdelkov in velike zaloge materiala, kar pa nam veže precejšnja denarna sredstva. To pa še ni vse. Za izdelavo zatičev smo imeli na razpolago stroje, ki pa zaradi tega niso bili dovolj izkoriščeni, proizvodnja pa se je morala zaradi tega preusmerjati na druge izdelke, s tem pa je dosegala slabše rezultate, kot bi jih sicer. Strojev za izdelavo zatičev nismo izkoriščali, morali pa smo na stružnicah izkoriščati dražje nadure, da smo lahko zmanjšali še večja odstopanja od letnega plana.

Precej velik delež za nizko produktivnost na stružnicah imajo stružni noži in drugi pripomočki, ki nam primanjkujejo na klasičnih stružnicah. Vsakemu v strojnem oddelku je znano, da so pogoji za brušenje nožev zelo slabi. Manjkajo nam merila za brušenje nožev, aparat za lotanje widia ploščic, priprave

za lepanje nožev pri specialnih obdelavah itd. To revno stanje pri rezilnem orodju izvira še iz tehnologije, ker se pri vsakem naročilu naročajo drugačni noži glede na kvaliteto, pač po okusu posameznikov, ne pa po tehnološki potrebi.

Velik zastoj v proizvodnji povzročajo manjše serije izdelkov, pri katerih je rok izdelave že naprej določen. Za take izdelke dobi ponavadi proizvodnja izdelane postopke in rezno, vrtalno ter vpenjalno orodje šele takrat, ko je rok izdelave praktično že potekel. Največkrat se za take serije orodje na hitro pripravlja tako, da potem nujno trpi kvaliteta izdelave že same priprave, da o kvaliteti izdelkov ne govorim. Težave so tudi z dobrimi izdelovnimi postopki. Včasih se izdelava že nekaj serij, ko postopki še niso izdelani. Že kronična bolezen vseh težav je pri nas nabava materiala, ki le redko prispe v podjetje v takem roku, da nam ne povzroča zastojev in s tem škode.

Nekatere pomanjkljivosti bi se sicer dale odpraviti, vendar vse kaže, da se jih kmalu ne bomo mogli rešiti. Na nekatere težave smo se že privadili in smo že otopeli, pri nekaterih pa smo malomarni ali pa jih ne jemljemo dovolj resno. Mnoge težave pa izvirajo iz raznolikega programa proizvodnje, ki pa se iz leta v leto še povečuje.

Na koncu bi omenil, da v letu 1973 uspehi ne bodo preveč rožnati, če bomo med letom spreminjali plan za večje količine ali pa uvajali nenormalno število novih izdelkov v zelo majhnih serijah, kot je bilo v praksi do sedaj.

FINANČNA SITUACIJA PODJETJA

Ne moremo trditi, da je finančna situacija podjetja zelo ugodna, lahko pa rečemo, da je z ozirom na uvajanje nove proizvodnje zadovoljiva.

Po periodičnem obračunu z dne 30.9.1972 je situacija sledeča: v celotnem dohodku100% je dohodka..... 50% od tega za OD..... 72% za sklade 28% rentabilnost 15%

Osebnih dohodkov se v našem podjetju po samoupravnem sporazumu izkoriščajo 100%. V letu 1973 se torej ne bodo mogli povečati.

Mislimo, da so tudi rezerve, ki so namenjene za sklade, dovolj velike. Rentabilnost je glede na vložena sredstva 15%, kar je tudi zadovoljivo.

Težave pa so zaradi neurejenosti krogotoka dokumentacije, kar zelo ovira delo v knjigovodstvu. Upamo pa, da se bo sčasoma tudi to uredilo.

Strlič-Božič

Rado Bogataj

OBČNI ZBOR OSNOVNE SINDIKAL-
NE ORGANIZACIJE

V petek, dne 29.12.1972 smo se zbrali v prostorih proizvodnje, da skupaj ocenimo preteklo delo našega sindikalnega odbora, oziroma sindikalne podružnice v celoti in da se skupno pogovorimo o težavah, ki nastopajo pri našem delu ter da najdemo pravo pot za uspešno bodoče delo.

Od 84. članov sindikata je bilo prisotnih 77. Izvoljeni so bili vsi potrebni konferenčni in volilni organi in po krajših zapetljajih sem prebral "slavnostni govor". Namen mojega govora je bil prikazati realno sliko sindikalnega dela in opozoriti na ovire in pomanjklivosti, ki so to delo v preteklosti spremljale, opozoriti pa sem hotel tudi na probleme, ki jih bo treba v bodoče odločno reševati.

S pridnim delom in pametnim gospodarjenjem si bomo ustvarili materialno osnovo za boljši materialni in kulturni standart vsakega posameznega človeka, to pa je cilj naše samoupravne socialistične družbe.

Iz finančnega poročila je bilo razvidno, kako s skromnimi finančnimi sredstvi je OSO razpolagala v letu 1972. V blagajno se je stekalo le 40% sindikalne članarine. Tu je torej vzrok, zakaj smo morali varčevati. Resnica je, da je pred dvema letoma delavski svet podjetja odobril nekaj denarja za sindikalne potrebe. Večina teh sredstev je bilo izkoriščenih že v letu 1971, ostanek pa zaradi pogoste blokacije žiro računa nismo mogli koristiti. Za ne-

moteno bodoče delo je treba OSO zagotoviti bolj oprijemljiva finančna sredstva, katera naj bi nalagali na hranilno knjižico.

Precej govora je bilo o varčevanju na nepravem mestu /v mislih imam združitev sindikalnega občnega zbora in praznovanje novega leta/ češ, da se v preteklosti pri podobnih rečeh ni varčevalo. Torej vsako stvar je treba enkrat začeti in najboljši trenutek je s pričetkom leta. Izgovor res ni najboljši, podkrepim pa ga s tem, da bomo v bodoče vsi samoupravni organi pazili, da ne bo prišlo do nepotrebnega zapravljanja skupnega denarja.

Direktor podjetja, ing. Ambrožič je v svojem govoru opozoril kolektiv na poostrene gospodarske pogoje (predvsem finančne). V letu 1973 ne bomo več smeli poslovati "na kredu," če bomo hoteli imeti 100% plače. V grobih obrisih je tudi prikazal naš gospodarski plan za leto 1973. Odgovarjal je na zastavljena vprašanja, predvsem o sodelovanju slovenske strojne industrije. Podkrepil je večletno sodelovanje s TZ Litostroj.

Na občnem zboru OSO Kladiivar žiri pa je bil prisoten tudi predsednik OSS Škofja Loka tov. Jože Stanonik. Povedal je nekaj vzpodbujajočih misli v vezi splošnih gospodarskih pogojev in nam zaželel, da se v letu 1973 uspešno vključimo v reševanje gospodarskih problemov v občini, kakor tudi v širšem obsegu.

Bile so tudi volitve v nov delovni odbor OSO. Volili so vsi prisotni, rezultati volitev pa so bili objavljeni na oglasni deski. Na koncu smo občni zbor podkrepili še s kranjsko klobaso ter rahlo zalili s črno-belo vinsko tehniko.

V imenu OSO še enkrat želim vsem članom našega kolektiva srečno ter delovnih, kakor tudi osebnih uspehov polno NOVO LETO 1973, novemu odboru pa uspešno delo v tej mandatni dobi.

Primožič Janez

K O Š A R K A

Od zadnje številke glasila je bilo na košarkarskem področju več pomembnih dogodkov in je prav, da se na kratko seznanimo z najpomembnejšimi. Kakor vsako leto, smo tudi letos imeli redni občni zbor, na katerem smo pregledali minulo delo, postavili nove naloge in izvolili nov upravni odbor. Iz našega podjetja so v njem Bogataj Miro, Erznožnik Bogdan in Bogataj Miha. Eden od pomembnejših sklepov je bil, da bo članska ženska ekipa še nadalje v sklopu kluba Kladiivar s tem, da jih vzdržuje in da nosijo ime Etikete. Prišli smo namreč do sklepa, da bi bilo škoda pustiti tako perspektivno ekipo propadu, saj celo v našem klubu zanje še nismo rešili vprašanje trenerja. Člani bodo še v naprej igrali v II. slovenski ligi, ni pa še jasno, v kateri skupini. Doslej smo bili v zahodni skupini, ki je zajemala v glavnem primorske ekipe, zaradi manjših stroškov, pa nam bi bolj odgovarjalo ljubljansko področje - center. Mladinska ekipa bo morala letos kompletna igrati za člane, ker smo sicer preveč oslabljeni. Zaradi tega verjetno ne bodo nastopali v ljubljanski mladinski ligi, kjer so bili lani prepričljivo prvi, saj kvalitetno ni bila enakovredna. S tem pa tudi nastopi v njej ne bi imeli posebnega smisla. Članice bodo v primeru formiranja dveh skupin I. slovenske lige igrale v zahodni skupini.

